

RECENZÍÓK

Cikkismertetés: Gyermekeink jólléte a jelenben, befektetés a jövőbe

Article review: The current well-being of our children is an investment in their future

Ismertető: [Tarkó Klára](#)

Doi: [10.58701/mej.18667](https://doi.org/10.58701/mej.18667)

Ismertetett cikk: Husbands, S., Mitchell, P.M., Kinghorn, P., Byford, S., Bailey, C., Anand, P., Peters, T.J., Floredin, I. & Coast, J. (2024). Is well-becoming important for children and young people? Evidence from in-depth interviews with children and young people and their parents. *Quality of Life Research* 33, 1051–1061. <https://doi.org/10.1007/s11136-023-03585-w>

Kulcsszavak: gyermekek és fiatalok; jövőbeni jóllét; törekvőképesség; a jóllét mérése

Keywords: children and young people; well-becoming; capability to aspire; wellbeing measures

BEVEZETÉS

A jövőbeni jóllét (well-becoming) alatt azokat az indikátorokat értjük, amelyek a gyermekek és fiatalok jövőbeni jóllétét és esélyeit jelzik előre. A jövőbeni jóllét szempontjából fontos készségek és képességek korai életkorban történő fejlesztése kulcsfontosságú azok fennmaradása érdekében, így az ezt elősegítő programokba való befektetés elengedhetetlen a felnőttkori jóllét javításához és a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok esélyegyenlőtlenségeinek csökkentéséhez. Az, hogy gyermekként minek az elérésére törekszünk előre jelezheti, hogy felnőttként mit szeretnének elérni, ezt nevezzük „törekvés képességnek” és azt sugallja, hogy a gyermekek törekvéseibe való befektetés hiánya gyermekkorban hatással lehet a jövőbeni boldogulás lehetőségeire. A jelen vizsgálat célja volt feltárni, hogy a gyere-

kek és fiatalok, szüleikkel egyetemben, fontosnak tartják-e a jelenben a jövőbeni jóllétüket. A vizsgálattal annak létjogosultságát kívánták alátámasztani, hogy a jóllét mérésére irányuló vizsgálatoknak a jövőbeni jóllét indikátoraira is figyelemmel kell lenniük.

MÓDSZERTAN

A kutatók vizsgálatukba a 6–15 éves gyermekeket és fiatalokat, valamint szüleiket vonták be, életkor, nem, etnikai hovatartozás, szocio-ökonómiai státusz és családi háttér szerint reprezentatív angliai mintájukba. A mintavétel iskolákon és jótékonyági szervezeteken keresztül történt, a COVID-19 időszakában pedig Facebook hirdetések segítségével. A jelentkező szülők, amennyiben beleegyeztek gyermekük részvételébe, kitöltötték egy háttérkérdő-

ívet, amely alapján döntöttek a kutatók a vizsgálatba történő bekerülésről. A vizsgálat maga mélyinterjúk (járványidőszak-tól függően jelenléti vagy online a TEAMS-en keresztül) segítségével történt, a gyermekekkel, fiatalokkal és szüleikkel külön-külön, azonban arra is volt lehetőség, hogy a gyermek komfortérzete biztosítása érdekében a szülő jelen legyen a gyermeke interjúján, azzal a feltétellel, hogy nem válaszol a gyermeke helyett. A szülők beleegyező nyilatkozatot, a gyerekek és fiatalok pedig hozzájáruló nyilatkozatot írtak alá.

A gyermekeket és fiatalokat az interjút megelőzően arra kérték a kutatók, hogy készítsenek egy hierarchikus tevékenység térképet, amely azt takarta, hogy a számukra fontos dolgokat felírták vagy felrajzolták egy-egy post-it cetlire és azokat felragasztották az őket ábrázoló fénykép vagy rajz köré. Az interjú ezen fontos dolgokra és azok jelentőségére fókuszált. A szülőktől pedig azt kérdezték, hogy szerintük mi az, ami hátráltatja, és mi az, ami elősegíti gyermekük boldogságát. Továbbá mindkét csoporttól megkérdezték, hogy mit várnak a jövőtől.

Az interjúk rögzítésre kerültek, majd átiratok készültek belőlük, a szövegeket pedig kódolták. A 70 fős mintát elemzési szempontból 4 életkori csoportra osztották az angol besorolás szerint: általános iskolás korú gyerekek és fiatalok (6-10 évesek) (n=24), az általános iskolás korú gyerekek és fiatalok szülei (n=13), középiskolás életkorú gyerekek és fiatalok (11-15 évesek) (n=19), a középiskolás életkorú gyerekek és fiatalok szülei (n=14).

EREDMÉNYEK

A jövőbeni jólét szempontjából a gyerekek, fiatalok és a szülők véleménye szerint is fontos tényezők az alábbiak voltak:

Jövőbe mutató jelen teljesítmény

Az iskolába járás, a felsőoktatásba való bekerülés és a vágyott állás megszerzése központi jelentőségű volt a válaszadók szemében. Ezen felül, a leghátrányosabb helyzetű válaszadók körében fontos volt az is, hogy az állás jól fizető legyen, magas státuszú és anyagi biztonságot nyújtson.

Jövőbeni fizikai és érzelmi biztonság

A fizikai biztonság azt jelentette a válaszadók számára, hogy képesek lesznek a táplálék- és lakhatási szükségleteik fedezésére, lesz házuk és élelmük a jövőben, az ezeket lehetővé tevő biztos jövedelemmel rendelkeznek majd. A fizikai biztonsághoz sorolták a jövőbeni jó egészségi állapotot is, melynek záloga a megfelelő egészségmagatartásra ösztönzés gyermekkorban, vagyis a megfelelő mennyiségű mozgásra, egészséges és kiegyensúlyozott táplálkozásra való figyelem.

Az érzelmi biztonság megteremtésének alapja az, hogy gyermekkorban kialakuljanak a gyermek környezetében élő személyekkel a biztonságos kapcsolatok, melyek következtében felnőtt korukban mások társaságában és egyedül is biztonságban érzik majd magukat.

Jövőbeni kapcsolatok

Fontosak voltak a megkérdezettek számára a jövőbeni kapcsolatok is, hosszú-távú barátságok, a szülői családdal, testvérekkel, rokonokkal való szeretetteljes kapcsolatok vagy saját család alapítása formájában. A szülők szerint fontos gyermekeik szocializációja és szociális készségeinek fejlesztése annak érdekében, hogy a jövőben maguk is képesek legyenek a társas kapcsolataik ápolására és létesítésére.

Identitás kialakítása

A jövőbeni identitás kialakítását a karrier-választások jelezték előre, melyekben a gyermekek és fiatalok azt hangsúlyozták, hogy olyan emberek szeretnének lenni, akik másokon segítenek (pl. orvos, ápoló stb.). A szülők szerint fontos, hogy a gyermekekben és fiatalokban már gyermekkorban kialakuljon, hogy kik is ők és mit szeretnének tenni a jövőben, annak érdekében, hogy magabiztosabbak legyenek és rájöjjenek, mi teszi majd őket boldoggá felnőtt korukban.

A jövőbeni jólét szempontjából csak a szülők véleménye szerint fontos tényező a következő volt:

Jövőbeni függetlenség

A szülők fontosnak tartják, hogy a gyermekek és fiatalok bizonyos szintű függetlenséggel rendelkezzenek, hogy így készülhessenek fel a független felnőtt életre. Ez azt jelenti, hogy képessé kell tenni őket arra, hogy bizonyos helyzetekben önállóan cselekedjenek és önálló döntéseket hozzanak.

KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatás rávilágított arra, hogy a jövőbeni jólétbe való befektetés főként azon hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára elengedhetetlenül fontos, akik korlátozott jövőbeni lehetőségekkel rendelkeznek. A kutatók felhívják a figyelmet arra, hogy a gyermekek és fiatalok körében végzett jóléti kutatásoknak a jövőbeni jólétre vonatkozó kérdéseket is tartalmazniuk kell, amelyben képet kaphatunk „törekvési képességükről”, vagyis arról, hogy képesek-e pozitívan gondolkodni a jövőjükéről az életük különböző területei mentén, képesek lesznek-e törekvéseiket megvalósítani és elérni, amit szeretnének. Ez lehetővé teszi, hogy konkrétan mérjük azon programok vagy politikák eredményeit, amelyek célja a fiatal felnőttek motivációinak és jövőre vonatkozó ambícióinak javítása, ami kulcsfontosságú a fiatal felnőttek jövőbeni jólétének elősegítése és az egyenlőtlenségek csökkentése szempontjából.

Gazdasági szempontból, a fenti megközelítés egy költséghatékonyabb módja az élethosszig tartó jólét előmozdításának, mivel így a források az egyenlőtlenségek és a jövőbeni ambíciókat korlátozó tényezők korai kezelésére irányíthatók, redukálva ezzel a felnőttkori egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló nagyobb befektetések szükségességét. Példaként hozhatók a 'szociális recept kezdeményezések', melynek keretében a hangsúly az egészség társadalmi meghatározóinak kezelésén van az egészség és jólét közösségi alapú, nem medikális (pl. oktatás, művészetek) eszközökkel történő fejlesztésén keresztül.

AJÁNLÁS

A jövőbeni jólétről való gondolkodás azt jelenti, hogy képesek vagyunk-e pozitívan gondolkodni gyermekeink jövőjét illetően. Azzal, ha már gyermekkorban befektetünk azon tényezőkre, amelyek fontosak a jövőbeni jólét szempontjából, növelhetjük gyermekeink jövőbeni jólétét és egészségesebbé és csökkenthetjük az egészségügyre és a gazdaságra háruló terheket.

Ebben a folyamatban a család mellett a pedagógusok, kiemelten a tanárok szerepe vitathatatlan. Éppen ezért elengedhetetlenül fontos a megfelelő oktatáshoz való egyenlő hozzáférés, az oktatási szegregáció felszámolása, az egészségműveltség növelése, az iskolai egészségfejlesztés nagyobb hangsúlya és mindezen folyamatokba a szülők partnerként történő bevonása.

HIVATKOZÁSOK

Husbands, S., Mitchell, P.M., Kinghorn, P., Byford, S., Bailey, C., Anand, P., Peters, T.J., Floredin, I. & Coast, J. (2024). Is well-becoming important for children and young people? Evidence from in-depth interviews with children and young people and their parents. *Quality of Life Research* 33, 1051–1061.
<https://doi.org/10.1007/s11136-023-03585-w>

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A cikk elkészítését a Magyar Tudományos Akadémia Közoktatás-fejlesztési Kutatási Programja támogatta.

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Tarkó Klára
Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Alkalmazott Egészségtudományi és Környezeti Nevelés Intézet, Egészségszociológia és Életmód Tanszék, Szeged; MTA-SZTE Egészségfejlesztés Kutatócsoport
tarko.klara@szte.hu

CIKKINFORMÁCIÓK

Beküldve: 2025. 04. 06.
Elfogadva: 2025. 04. 17.
Megjelentetve: 2025. 05. 26.

Copyright © 2025 Tarkó Klára. Kiadó: Magyar Népegészségügy Megújításáért Egyesület. Ez egy nyílt hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-4.0 licenstszerződés alapján.